

СЕКЦІЯ 19. МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІН БІОЛОГІЧНОГО ЦИКЛУ

УДК 37.091.33-027.22:57.081.1

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ ЯК ФОРМА ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Ю.В. Бабич¹, Л.А. Константиненко²

^{1,2}Житомирський державний університет імені Івана Франка, вул. Велика Бердичівська, 40, Житомир, 10008, Україна

Одним з основних питань сьогодення є організація навчально-виховної діяльності учнів у старших класах з природничим профілем навчання. В оновленій програмі з біології передбачається не тільки формування та розвиток біологічних понять, але й практичних умінь і навичок [6]. До практичної частини входять практичні заняття, які включені до програми та без яких неможлива успішна реалізація освітньо-виховних та розвивальних цілей навчально-виховного процесу.

Практичне заняття забезпечує поглиблення, закріплення та конкретизацію набутих знань і вмінь, а також зв'язок теорії з практикою в навчальному процесі й житті [3].

Метою роботи є з'ясування значення практичних занять із біології та екології, як однієї з форм організації навчально-виховної діяльності у старшій школі.

Практичне заняття – це форма організації навчально-виховного процесу, при якій учні детально розглядають окремі теоретичні положення навчального предмету з допомогою вчителя та формують вміння та навички їх практичного застосування шляхом індивідуального виконання відповідних завдань [1].

За допомогою раніше отриманих знань та вмінь, школярі виконують практичні роботи, демонструючи свої навички або засвоюють більш складні пізнавальні вміння [4].

Якщо брати виховний аспект, то практичні заняття сприяють розвитку мислення, уваги та спостережливості, виховують дисциплінованість, охайність, самоконтроль, раціональності дій, саморозвиток в усіх видах навчально-практичної діяльності [2].

Практичне заняття ставить перед собою мету включати учнів у різні види самостійної роботи – предметну, інтелектуальну та практичну діяльності, на основі вже засвоєних знань. Наприклад, предметна полягає у вмінні користуватися обладнаннями, вимірювальними приладами, реактивами. Інтелектуальна діяльність виражається під час виконання практичної роботи, де учні зосереджуються на діагностиці, моделюванні, виправлення своїх помилок та перенесення знань з одного предмета на інший [5]. Такі заняття дають можливість розкрити або виявити індивідуальні особливості кожного учня та здійснювати диференціацію навчання [5].

Основними цілями практичного заняття з біології та екології можуть бути:

- розширення уявлень учнів про навколишній світ, насамперед біологічних явищ, що вивчаються і потребують більш глибокого проникнення в їх сутність;
- формування в учнів вміння виявляти об'єктивні зв'язки та взаємообумовленість біологічних явищ;
- формувати спеціальні навички, які необхідні не тільки у навчанні, але й у виробництві.

Форма організації діяльності учнів під час практичних занять може бути індивідуальною, груповою, фронтальною, змішаною. Для ефективності заняття учні мають бути теоретично підготовленими, а також ознайомлені з прийомами виконання передбачених завдань, забезпечені приладами, підручниками, довідниками. Вчитель повинен контролювати їх роботу та допомагати у разі труднощів, не обмежуючи їх самостійність при виконанні роботи; аналізувати і коректно оцінювати виконання практичного завдання [3]. Для організації практичних занять розробляють практикуми, які є навчальним виданням практичних завдань і вправ, що сприяють засвоєнню набутих знань, умінь та навичок.

Під час практичних занять використовують завдання різного характеру та складності, збільшуючи тим самим пізнавальний інтерес учнів. В ході заняття учні виконують ряд завдань і дослідів, після чого аналізують результати спостережень та формують висновки [5]. Практичні заняття є однією з найбільш складних форм організації самостійної роботи учнів, тому рекомендують проводити їх під час профільного вивчення біології старшокласниками. Ця форма реалізації сприяє оволодінню учнями методикою спостереження, постановки та проведення дослідів, формуванню вмінь і навичок узагальнювати, робити висновки та пропонувати свої варіанти для перевірки гіпотез.

Для успішного проведення заняття, потрібно створити всі комфортні умови для учнів та забезпечити їх необхідними засобами навчання.

Отже, практичні заняття – це форма організації навчання біології та екології у старших класах. Під час їх проведення виявляється рівень засвоєння учнями теоретичного матеріалу, а також рівень сформованості умінь та навичок використовувати його на практиці. Саме уміння виконувати практичні роботи є одним з головних критеріїв оцінювання учнів. Перспективою подальших досліджень є аналіз існуючих та розробка нових методик проведення практичних занять, для підвищення пізнавального інтересу учнів та більш глибокого засвоєння біологічних знань.

Література

1. Гончаренко С.У. Український педагогічний словник / С.У. Гончаренко. – К.: Либідь, 1997. – 376 с.

2. Криворучко М.В. Особливості проведення практичних і лабораторних робіт із природничих предметів / М.В. Криворучко // Журнал «Біологія». – 2013. – №15 (387). – С. 2-5.

3. Островерхова Н.М. Аналіз уроку: концепції, методики, технології / Н.М. Островерхова. – К.: ІНКОС, 2003. – 351 с.

4. Пометун О.І. Методика навчання історії в школі / О.І. Пометун, Г.О. Фрейман. – К.: Генеза, 2005. – 328 с.

5. <http://ru.osvita.ua/school/method/technol/725/>.

6. <https://osvita.ua/school/program/program-5-9/56139/>.

УДК 616.31-053.82:378.14/.6

ФОРМУВАННЯ ФАХОВИХ КОМПЕТЕНЦІЙ МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ ПРИ ВИВЧЕННІ МІКРОБІОЛОГІЇ, ВІРУСОЛОГІЇ ТА ІМУНОЛОГІЇ

О.В. Басєва¹, М.І. Мариненко², І.О. Жирякова³, Г.В. Вишнякова⁴, Н.Ю. Лебедєва⁵
^{1,2,3,4,5}ПВНЗ Київський медичний університет, вул. Льва Толстого, 9, Київ, 03057

Першочерговим напрямом модернізації системи вищої медичної освіти України виступає підвищення якості підготовки медичних кадрів, за рахунок професійного рівня викладачів, розвитку їх професійної компетентності відповідно до вимог, цілей і завдань національної освіти як складової європейського освітнього простору [1,2]. Основним напрямком забезпечення якості підготовки майбутніх лікарів виступає впровадження в навчальний процес є компетентнісного підходу, в основу якого покладено перехід від теоретичних знань до фахової компетентності [3,4].

Проблеми формування професійної компетентності майбутніх фахівців у процесі навчання у вищих навчальних закладах широко висвітлено в наукових працях В. Баркасі, І. Бондаренко, І. Босак, М. Левківського, Л. Карпової, А. Маркова, Л. Петровської, М. Шінкарук-Диковицької, Г. Побережної, Т. Федик. Вищезазначені українські науковці приходять до висновку, що новітні стандарти вищої медичної освіти базуються на компетентнісному підході.